

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Reforma sistemului actual de învățământ.

(Discurs de deschidere rostit în conferința învățătorilor din cercul Brașovului de Nicolae Sulică, prof.)

II

Și mai departe când ne gândim că cercetări statistice minuțioase și conștiențioase au dovedit, că elevul cât-de-cât conștient e osândit să muncească pe zi — pe lângă un sporiu minimal și problematic — în termin mediu 16-3 ore, dacă nu socotim Dumineca, sau 14 ore, dacă socotim și Duminecile, și paralel când ne gândim, că socialistul de azi, care nu muncește cu creierul, ci cu brațele, are să lucreze pe zi 8 cel mult 10 ore, și cu toate acestea e vecinic nemulțumit și vecinic gata de grevă și revoltă, — îți stă mintea în loc! Aicea am ajuns cu sistemul actual de învățământ și aici e osândită școala modernă să rămână până ce un curent de radicală regenerare nu va transforma spiritul învățământului de azi.

Cifrele de mai sus au ce e drept în vedere numai școlile medii, cari însă stau numai un pas preste școala primară. Aceste cifre sunt mai mult decât elocvente și ne dau să înțelegem, că e timpul suprem de a se pune stavilă odată acestor stări insuportabile, căci chemarea școlii la nici un caz nu poate fi să pregătească pe șema sanatoriorilor pe tineri și încă — cum s'a accentuat mai sus — tocmai pe cei mai buni elevi, cari pot deveni la vremea lor mai folositori societății.

Între împrejurările obicinuite nouă ni-se pare ceva foarte natural, ca elevul să petreacă pe zi 5 ore în școală, unde să stea neîntrerupt cu atențiunea încordată și pe deasupra să mai consume zilnic vre-o 3 césuri cu repetiții, pregătirea lecțiilor etc. Astfel luând numai minimul, elevul de azi e osândit la muncă silnică spirituală de opt césuri pe zi, — preste ceea ce, firește, suntem obicinuți a trece la ordinea zilei ca preste ceva foarte natural. Că laicul, care se mângăie poate cu gândul, că și el tot așa a făcut în copilăria sa, nu se sinchisește în fața unei asemenea monstruoziități, nu e mirare. Că sunt și pedagogi și încă mulți, cari stau indiferenți sau poate nici nu ved această înspăimântătoare aparițiune, e semnul cel mai evident — zice un medic-pedagog de la noi — că acești oameni s'au obișnuit să privească suferințele elevilor întocmai precum s'a obișnuit călăul să privească pe cei condamnați la spânzurație, și e dovada cea mai evidentă, că vina principală a anomaliilor școlare de azi trebuie căutată la cei ce chemați sunt și cu toate acestea nu-și înțeleg chemarea de pedagogi.

Ori-cât de neplăcut sună, dar adevărul este, că precum în toate carierele vieții, așa și la cariera pedagogică talentele și genii sunt excepțiunile, ear' regula generală o formează masa cea mare a mediocrităților. Pedagogi mari, ca Comenius, Locke, Pestalozzi și mai presus de toți Herbart, au aruncat ideile mari, ear' ceilalți chemați au fost și sunt să prindă aceste idei și să le știe aplica — cu sporiu. A prinde însă o idee mare pedagogică și a o ști aplica, e un rezultat la care se ajunge prin frământări și lupte de zeci și zeci de ani.

Ca să nu mergem mai departe de Herbart, întemeietorul pedagogiei științifice de azi, n'am de cât să revoc în memorie lupta vehementă, ce a stîrnit-o în lumea pedagogică de pretutindenea un principiu atât de elementar de metodică, ca principiul treptelor formale. Și cu toate că acest principiu metodic în fondul și esența sa este principiul firesc și natural psihologic, ce l-au urmat pedagogii practici din toate vremile, dar' fără de a-și da seama de îndreptățirea lui psihologică și fără de a-i da o formă sistematică științifică, și de-și sistematizat acestui principiu, filosoful Herbart, e mort de mai bine de o jumătate de secol și școala lui pedagogică e mai tot pe atât de veche, — totuși teoria metodică a treptelor formale, fie în formă Herbartiană, fie în formele modificate de Zeller și Rein (5 trepte formale). Dürpfeld (3 operațiuni fundamentale) și în urmă de Königbauer (6 trepte psihologice), va trece mult, până ce își va deschide calea în toate țările.

Acăsta e sörtea tuturor ideilor mari, întocmai ca și sămânța sămănătorului din evanghelie: într'un loc va căde pe piatră și se va usca, într'alt loc în mijlocul drumului, unde venind paserile cerului o vor mânca, într'alt loc într' mărăcină, unde crescând până la o vreme, o vor năpădi ramurile mărăcinului și se va usca, și în sfârșit și în pământ bun, unde prinzând rădăcini trainice aduce rod înzecit și însutit. E o iconă alegorică acăsta, scosă din praxa vieții zilnice, care a existat, există și va exista. Acăsta este icona ce ni-o înfățișează azi lumea pedagogilor practici de pretutindenea. Unii lucrează mai cu mult, alții cu mai puțin sporiu, — și nenorocirea este, că de regulă se lucrează cu prea puțin sporiu.

Un scriitor american clasifică pe omenii de școală în două categorii și a nume: a) pseudopedagogii — majoritatea și b) adeverații pedagogi — minoritatea. Pseudopedagogii sau pedagogii de căpătuală și hatăruri sunt pedagogii cari îmbrățișează cariera pedagogică fără considerațiune la aplicațiunea sau vocațiunea naturală — în lipsa altei cariere, așadar, ca să nu piară de fôme. Aceștia sunt pedanții până la ridicol sau neglijenții până la stupiditate și comozii până la crimă; cu toate acestea și unora și altora le place a se crede de cei mai mari pedagogi ai lumii, de-și în realitate sunt sbiciul lui Dumnezeu, pacostea și nenorocirea atâtor generațiuni de oameni. Semnul lor distinctiv este: grandomania și disprețul suveran față de orice muncă devotată și pricepută; idealul lor: ori-ce, numai școala nu.

Adeverații pedagogi sunt cei puțini aleși dintr' cei mulți chemați, sunt cei cari n'au vreme în deajuns de a se dedica cu trup cu suflet carierei lor. Semnul lor distinctiv este: știința temeinică, devotamentul și modestia; idealul lor: școala, exclusiv școala și progresul moral și spiritual.

Nu știu, întru cât această clasificare americană se potrivește și la relațiunile noastre europene? Adevărul este, că clasificarea se potrivește la toți fără deosebire de profesiune și ocupațiune și astfel și la pedagogi, și mai ales a-

devărul este, că neajunsurile sistemului actual de învățământ sunt a se căuta în pseudometodica școlii de astăzi.

Un proces de despărțire.

Un nou proces de despărțire e pus în curgere la tribunalul regesc din Budapesta, intentat din partea Românilor din capitală, de astădată nu în contra Sârbilor, ci în contra Grecilor, cu cari se aflau mai înainte în comunitate religioasă.

Istoricul acestui proces e următorul: La anul 1788 Românii din Budapesta, imigrați în mare parte din Macedonia, se unesc cu Grecii și formează o comunitate bisericească separată, pentru a se emancipa de sub tutela-tul sârbesc.

Își zidesc biserică proprie, care vine sfințită la anul 1791, în 4 Ianuarie, și e trecută în cartea funduară ca „biserica ortodoxă greco-valahă”, ear' cu privire la oficierea serviciului divin se stabilește principiul parității deservite, având a se oficia într'o săptămână grecește, în alta românește, spre care scop pe lângă preotul grecesc se mai instituie și un preot românesc. Tot principiul parității e acceptat și cu privire la administrarea averii bisericești, fiind aleși în comitetul parochial în număr egal membri din ambele naționalități.

Așa au rămas lucrurile până la 1887, când murind preotul românesc, Ioanichie Miculescu, Grecii se opun alegerii unui nou preot românesc, limba română o scot din biserică, și sub pretext, că drept asupra bisericii pot să formeze numai Românii macedoneni, de cari însă nu mai sunt în Budapesta, decretază biserica și întreaga ei avere de exclusiv grecească, ear' pe Români îi dau afară din biserică și din școală.

Românii s'au plâns pentru această nedreptățire la autoritățile administrative, și și-au dus plânsorea până la ministrul de culte și instrucțiune publică, cerând cassarea concludului adus, că membru din comunitatea bisericească poate să fie numai Românul macedonean ori Grecul: dar' ministrul a dat câștig de cauză Grecilor, cari au câștigat pe seama lor și grația preainaltă, după ce și de la locul preainalt s'a dispus, ca ei singuri să rămână în posesiunea bisericii și a averii bisericești, ear' Românii au fost îndrumați să-și revindică drepturile pe cale procesuală.

Delegațiunea Românilor budapeștani, care la anul 1888 ceruse dreptate de la Maiestatea Sa în chestia acăsta, era compusă din următorii membri: Alexandru Mocsonyi, Eugen Mocsonyi, Antoniu Mocsonyi, Zeno Mocsonyi și Mihaiu Mocsonyi, toți proprietari de case în Budapesta, apoi Vincențiu Babeșiu, Mihaiu Mutsó, Lazar Musteș și Anastasiu Beallo.

În urma scôterii limbei românești din biserică greco-valahă, apoi a sistării postului de preot românesc, învățătorii românești și cantor românesc, toate avute până la anul 1887, — Românii din Budapesta s'au văzut nevoiți a se constitui în comunitate bisericească proprie, pentru-ca să pôtă afla mângăierea și întărirea sufletescă în limba lor

națională. Însă prin acăsta nu au re-nunțat la drepturile avute în vechia comunitate bisericească, și mai ales la partea ce li-se compete din averea mai înainte comună.

Pentru a li-se da în posesiune și proprietate acăsta parte din averea comună au intentat deci proces Românii-gr. ort. din Budapesta coreligionarilor Greci de acolo, ori mai bine, pentru recunoșterea îndreptățirii lor de a fi membri ai acestei biserici și a avé drept de ingerință asupra manipulării averii ei.

Temeinica acțiune e compusă din partea dlui avocat Dr. Emil Babeșiu, și acum tribunalul reg. din Budapesta va avé să se pronunțe asupra ei.

Caracterul bărbătesc.

Discursul prof. Dr. A. Crăciunescu, rostit cu ocaziunea încheierii anului școlar la seminarial „Andreian” din Sibiu.

Fine.

Azi vedem atâția tineri blasați, cari susțin că nu mai au nici o plăcere, nici o bucurie în lumea acăstă, în care nu se rentează să lucrezi, căci și așa rezultatul dorit nu poți să 'l ajungi. Ei de, dacă nu lucrezi nimic, nici nu poți avea rezultat. Sunt și ei molipsiți de principiul care era în us la Romani pe timpul decăderii imperiului, că noblețea nu permite să lucrezi, zicând că „Gentem habent soli, cuius parentes nemini serverunt”. Și Roma a căzut! Aceștia fac parte din așa numita școală a desperaților.

Unii ca aceștia critică tot și toate, în lucrul fie-cărui om au ceva de excepțional, pe când ei nu lucrează nimic. Caracter firm pentru ei nu există, seriozitatea vieții nu o cunosc, nici nu vreau să o cunosc, nu simt lipsa de a se născu la o viață mai ideală, nu se însușesc pentru nimic ideal, caracterele nobile și mari nu le impun. Aceștia sunt numai spre dauna poporului din care fac parte.

Religiunea pentru ei nu există, căci ei își au religiunea lor. Se laudă cu o cultură superioară, fălindu-se cu numărul mare al cărților cetite. Uită însă că la cultură se cere minte și inimă. Despre aceea că s'ar fi lipit de ei ceva bun din cărțile cetite, nu dau nici o dovadă.

Ei uită, ba nici nu știu și nu pot înțelege ceea ce a zis Fenelon, că e mai bine să fii tu însuși o bună și folositoare carte vie, decât să fii cetit o bibliotecă întrăgă fără folos. Și șôrecii pot consuma o bibliotecă întrăgă. — Astfel de tineri grămădesc cunoștințe fără nici un folos, numai spre dauna lor. Ei nu știu ce a zis Newton, unul din cei mai mari și folositori bărbați ai omeniei, care totă viața a petrecut-o în studiu sistematic. El zice: Acum la bătrânețe îmi pare că sunt un copil care se joacă pe țărmuri mării, pe când marea imensă zace necercată. Dacă acești oameni tineri ar iubi adevărul, s'ar pune pe lucru cinstit și onest, li-s'ar schimba viața din iad în raiu. Dar' e greu să ai abnegațiune. — Rari zăntes în gurgite vasto. Omenimea în continu progresază și caută după adevăruri nouă. Deja Plato zicea că cine vrea să trăiască, să se lupte după adevăr, și dacă a ajuns la adevăr, abia atunci va fi liber de grijă. — Azi însă e lățiță, durere, o virtute contrară adevărului: minciuna, și dămine mulți se folosesc de ea ca de un mijloc bun spre a scăpa de răzări și perplexități. Ba minciunile convenționale sunt la ordinea zilei. Eu cred că acăsta e o urmare a ușurătății în gândire.

Minciunile pentru omul cu inimă curată, sinceră și nobilă, sunt forțe urite, și la dînsul vei vedea că fapta lui nu contrazice cuvintelor.

Durere, că acești oameni iubitori de adevăr și aleși nu sunt prea des. Ei merită a sta în fruntea popoarelor, căci ei sunt flăcări ale neamului. Pe acești oameni nu-i poți câștiga pentru un lucru slab, nu-i poți cuceri nici cu vorbe magulitice, nici cu bani, nici cu onoruri, nici cu toate tesaurile lumii.

Aceste sunt caracterele ideale, pe care stă adevărul și urmează, căci acestea sunt binefăcătoarele cel mai mari al omenirii întregi.

Odată s'a dat în Atena o tragedie a lui Aeschilos. Aristides era de față. La un loc un actor tocmai accentua prin cuvinte alese caracterul nobil și onestitatea; atunci întreg teatrul s'a întors spre Aristides.

Phokion, cel mai onest general în Atena, când Alexandru cel-mare a voit să-l câștige pentru sine prin trimișii săi, oferindu-i averi, onoruri și 4 cetăți mari din Asia, a zis: Dacă într-adevăr Alexandru ține atîta la mine, lasă-mi mie onestitatea mea.

Și noi avem în istoria noastră exemple de acestea!

Dar' la așa ceva trebuie curaj moral și acesta nu fie-care 'l are. Trebuie să ai putere să învingi ispitele, să lași patima și pofta. Trebuie curaj moral, ca să cauți adevărul, să-l spui; trebuie să ai curaj, ca să fii în ziua de azi drept; trebuie să ai curaj, ca să-ți plinești conștiința datorită și toate acestea chiar cu prețul sîngelui tău. Bărbații cu caracter ferm nici nu cunosc frica. Pe astfel de bărbați lumea mediocră o constrînsă să-i stimuleze, dar' nu-i iubeste, căci îi învidiază, și nu poate tufa să se compare cu stejarul!

Curajul moral e cea mai bună dovadă despre independența și statornicia caracterului bărbătesc. Aceste caractere conduc lumea. Curajul imprimat cu energie și statornicie învinge ori-ce obstacol. Cu cât mai mari sunt pedecile, cu atât mai mare e curajul, și cum cresc pedecile așa se mărește și curajul. Această energie bărbătească numai în inimă nobilă poate avea sediul, căci omul trebuie să simtă și să se știe înșușit pentru tot ce e nobil, ideal și frumos, necăutînd interesul său, ci interesul mai înalt, interesul comun al societății întregi, din care face parte, binele omenii, lăsînd Eul său la o parte. Dar' trebuie să aibă o putere mare, voință de fier, pentru toate momentele vieții, ca să privești cu îndrăznală în fața pericolului, ba chiar morții în față. Incredere în puterile proprii, abnegațiunea și conștiința curată fața de omul curajos, ca să se sîrîrască cele mai ideale și mai mărețe fapte. Așa unul poate să piară în luptă, dar' fapta lui și spiritul lui trăiește vecinic. Exemplul lui atrage, și dacă el a făcut numai un pas înainte și a căzut în luptă, necondiționat că se află cine să-l urmeze, un altul pe care l'a atras caracterul celui dintîiu.

Earăși e adevărat, că rari sunt atari caractere.

Până aici am văzut cum trebuie să fie caracterul adevărat și ce influență are, dar' acesta mai frumos ni-o spune poetul nostru:

„Un singur om de viață tare
Purtă în sin mii de oameni tari,
Precum o ghindă în cîmă are
Un verde codru de stejari.
Ear' prin iubirea de moșie
Și prin credința în Dumnezeu
Un om plătește cât o mie,
Stăpîn pe viitorul sear!”

La acestea v'am învățat noi, corpul profesoral. Acest caracter l'am sădit în inimile voastre. Mergeți și l'arătați poporului român.”

Din Turda.

Examenele — Concertul corului bisericesc gr. or.

În ziua de Rusalii s'a ținut primul examen la noua școală gr. or. din loc. Într-o inteligență de ambele confesiuni și un număr frumos din popor s'a adunat în școala frumos decorată, pentru a cunoște toți aprioriul făcut în acest modest locaș al culturii românești.

Din răspunsurile potrivite și clare ale elevilor ne-am convins toți, că dl învățător O. G. Simtion a sîrîrîșit în anul acesta o muncă serioasă și rațională. Ne-am convins, că copiii ori cel puțin partea cea mai mare a lor a și

înțeles ceea ce li-s'a propus și au învățat. Ne-a atîns plăcut mai ales limba și accentuarea românească corectă, care si-au însușit-o copiii, — merit erăși al dlui învățător.

A doua zi de Rusalii s'era a dat corul bisericesc gr. or. un concert sub conducerea dlui Oct. Simtion. Cu istoricul acestui cor va fi bine să mă ocup puțin, fiind acesta primul cor bine organizat și compus curat din țărani în părțile acestea. Deja astăzi toamnă după venirea sa în Turda, dl Simtion s'a apucat de un lucru mare, despre a cărui reușită mulți dădeau din cap neîncetători, dar' care a reușit peste așteptările tuturor, dînd din nou probe de destoinicie și capacități înșcuse ale țăranelor române.

Di Simtion anume a instruit un cor mixt țărănesc și a studiat în un timp de 3 luni înțelega liturgie grea și artistică a lui George Dima.

În ziua de Crăciun am avut fericirea să auzim pentru prima oară în biserica românească un cor în totă regula și încă un cor care ne-a cîntat frumoasă liturgie a lui Dima.

Poporul, care umplea biserica, s'a umplut de bucurie, vîzînd că jertfele aduse de el pentru înfrînarea școlii așa curînd au adus rîdele aprîpe nesperate.

După Crăciun coriștii au continuat cu studiarea de bucăți musicale, bisericești și lumești. În ziua de Paști corul ne-a surprins cu „Ingerul a strigat”, apoi cu o frumoasă compoziție prielnică a lui O. G. Simtion „Ochiul inimii mele”. Despre valoarea musicală a acestei compoziții las să se pronunțe alții mai competenți. Eu țin să relev numai faptul, că un cor de țărani abia de 5—6 luni compus a putut să interpreteze o piesă așa grea și de artă.

Ochii tuturor s'au umplut de lacrimi în ziua de Paști. A fost o adevărată liturgie înălțătoare. În fine ca corîna a ostenelelor, comitetul parohial a înlesnit coriștilor aranjarea concertului de a doua zi de Rusalii.

Un public frumos de inteligență și un număr neobișnuit de mare de țărani s'a întrunit în seara asta în sala cea mare a hotelului „Europa” din Turda.

Iți era mai mare dragul să vezi un grup de 40 țărani și țerance pe podiu, executînd când grelele și serișele cîntări bisericești ca „Sînt Sînt” de G. Dima „Ochiul inimii mele” de O. G. Simtion, când dragălașele noastre cîntări populare „Sîrba” „Lugoșana” etc. etc.

Între punctele de cor a format o plăcută variație monologul comic predat de dl Telescu „Vine mașina”. A produs mult haz predarea potrivită. Corurile toate au stîrînit furtane de aplauze, ear' multe puncte au trebuit repetate.

Îndată după finirea programului coriștii au făcut conducătorului lor O. G. Simtion o draguță ovațiune. Anume o mică deputațiune l'a chemat pe podiu, unde o coriștă în câteva cuvinte simple, dar' sincere, i-a mulțumit în numele coriștilor pentru zelul și bunăvoința cu care i-a instruit și l'a asigurat de recunoștința lor.

A urmat apoi dansul în două locuri. Sus în sală pentru inteligență, ear' jos în chîșcă pentru țărani. Iți era mai mare dragul să vezi peste 80 de părechi de țărani jucînd frumoșele jocuri românești în fața străinilor, cari nu-și puteau da seama despre rostul acestei petreceri românești în masă.

În pauză s'au rostit vorbiri înșușite, explicîndu-se poporului necesitatea conlucrării și a bunei înțelegeri dintr-un popor și domni. Dl protopop Iovian Murășanu, ca president a salutat în frumoșele cuvinte oșpeții. În numele lor a răspuns inginerul C. Mesaroș, care emoționat până la lacrimi și a exprimat încântarea asupra celor văzute în locul său natal, de unde sîrșea l-a aruncat așa departe.

Dr. V. Moldovan, avocat, vorbește pentru coriști, îndemnîndu-i și pe viitor la ascultare față de capii suferinței, preoții și învățătorii, și față de inteligență.

Se făcuse ziua de-a binele și încă hotelul „Europa” tot răsună de chetele junilor țărani.

Căștigul material cu tot timpul nefavorabil al muncii de câmp a fost considerabil.

Raportor.

Revistă esternă

Revoluția din Odessa. Contrar cu telegramele de Sîmbătă despre capitularea matrozilor vasului de război „Potemkin” în portul de la Odessa, telegrame din Constanța dte 2 Iulie raportă că vasul „Potemkin” a sosit în portul român Duminecă după amiază însoțit de două torpilore și a cerut de la autoritățile portului concesione de a lua proviziuni. În cursul parlamentărilor cu majorul Negru, căpitanul portului, în cauza aprovizionării, matrozii ruși au spus că socialistii au pregătut o mare revoluție în întregă Rusia. Majorul Negru li-a promis darea proviziunilor pe Luni dimineță.

Casul e enigmatic, de ore-ce nu se poate admite, ca cinci vase de război sosite Sîmbătă în portul Odesei sub comanda lui Krieger să nu fi fost capabile a sili pe „Potemkin” la capitulare. E verosimil, că Sîmbătă s'a predat, dar' după reîntorcerea grabnică a lui Krieger cu patru vase, lăsînd în port vasul „Pobjedonosev” ca pază al vasului „Potemkin”, echipajul lui „Pobjedonosev” a făcut scăpat pe „Potemkin”, — pînă fiind pe sub mână înțeles cu revoluții.

Privitoriu la situația din oraș unele telegrame raportă despre liniștirea spiritelor, firește, după ce aprîpe 3000 de vieți omenești au căzut victimă luptelor dintr-o miliție și revoluții, și după ce tribunalul statal a osîndit la moarte vr'o cincizeci de inși acușați cu jaf și tăciunerie, cari imediat au și fost împușcați în piața orașului. O astfel de „liniște” e însă mai mult liniștea premergătoare furtunei.

Intrunirea agricolă din Dobârca.

Comitetul „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului” a ținut Duminecă la 2 Iulie n. s. c. întrunire agricolă în comuna Dobârca.

Din comitet au participat la întrunire vicepresidentul Ioan Chirca, secretarul V. Tordășianu și membrii Petru Dragits și Romul Simu.

Intrunirea s'a ținut în sala mare a școlii, fiind de față un public numeros.

Din Mercurea au participat la întrunire dl protopresbiter A. S. Pecurariu, dl Dumitru Vulcu, director de bancă, dl Dr. G. Măcelariu, avocat, dl Munteanu etc.; din Aciliu membrul Reuniunii, dl Nicolae Iosif ș. a.

La orele 11¹/₂ a. m. vicepresidentul deschide întrunirea prin o vorbire instructivă, în care arată cum ar trebui purtată economia peste tot în ziua de astăzi, ca să renteze și în deosebi arată ce ar trebui să întreprindă populațiunea noastră din Dobârca pentru ca conform împrejurărilor locale să poată progresa în cele economice. S'a întreținut mai pe larg asupra culturii pomilor în grădini și livezi, arătînd cu numeroase argumente puterile comune și-ar putea îmbunătăți locuitorii acestei comune starea lor actuală.

A vorbit apoi dl Nicolae Iosif despre cultura viilor. Ca și tema despre pomarii, așa și aceasta a fost de actualitate, deore-ce viile comunei de vr'o 10 ani sunt atacate de filoxeră și în chipul acesta isvorul principal de câștig al locuitorilor este aprîpe secăt. Ca unul ce a luat parte la un curs de viierit al statului, dl Iosif stăpînște pe deplin materialul ce a avut de tratat și de aceea conferința a avut un efect foarte mulțumitor asupra celor prezenți.

Dl Simu a vorbit despre cultura albinelor, arătînd în mod intuitiv coșnița mobilă și instrumentele cele mai necesare în stuțărul rațional.

La fine dl secretar Tordășianu a vorbit despre însemnătatea tovărășiilor agricole și despre înșușirile de credit sîrșite sistem Raiffeisen.

Tote 4 conferințele au fost ascultate cu mult interes, luînd parte la discuțiunile ce au urmat și dînd povește folositoare dl protopretor și membru în comitetul Reuniunii Petru Drăghits și dl protopresbiter Pecurariu.

Avem nădejde, că ideile sîmănate de conferințieri au prins în pămînt bun și astfel vor rîrîri, crește și aduce rod, cu atât mai mult, că poporului i-s'au distribuit și numeroase cărți din editura Reuniunii, cum și o coșniță mobilă de stupi împreună cu toate re-cușitele neapărat necesare.

S'au înșeris 10 membri noi, cari, în preună cu conducătorii lor, dd. preot Iva înșușitorul Ivan, fruntașul Nadela etc., s'au angajat a stăruii pentru realizarea celor propoveduite, anume: înșușind o înșușire de credit sîrșesc sistem Raiffeisen, o pepinieră pentru cultura viței americane și altoirea o școlă de pomi, etc.

După sfîrșirea afacerilor oficiale e par a celor prezenți la întrunire au fost primiți și tractați în ospitală casă a dlui Nedela.

De la Margine.

NOUȚĂȚI

Maturisanți români în Budapesta. Cetim în „Poporul Român” că într-o maturisanți din anul acesta ai școlilor medii din Budapesta au fost și doi tineri români: Zeno Dumtreanu din Budapesta și Coriolan Proten din Lugoj, cari ambii au făcut examenul cu succes foarte bun.

Doșora Maria Avram din Oena a făcut cu succes strălucit examenul de calificare la preparandia superioară de fete din Budapesta.

Șapte noi Doctori români. Cetim în „Revașii” că în timpul din urmă au fost promovăți la universitatea din Cluj doctori în științele juridice tinerii Ioan Gligu, Traian Ienciu, Romul Secosin, Aurel Iuga, Sandu Bălănescu și Ioan Baltescu, ear' doctor în științele medicale Dumitru Pavel.

† John Hay. Se raportă din Washington, că John Hay, secretarul Statelor Unite, a răposat Duminecă, în etate de 69 ani. Mai anii trecuți, când „Alianța Israelită” pusea la cale nerușinata agitație contra României pe motivul persecutării evreilor, singur John Hay acesta s'a aflat dintr-o diplomatie europeană — el știe pentru căt bacșiș — să adreseze către statele europene notă de protestare contra „prigonirii” evreilor din Românie. „Protestarea” lui a fost însă tractată cu desconsiderare meritată, căpătînd de la locurile competente și lecție energetică despre principiul de bunăcuviință și nevrîrea nasului în treburi ce nu-l priveau.

† Elisaveta Georgescu, soția domnului Petru Georgescu, călugător tipograf, a decedat Duminecă în 2 Iulie n. după lungi și grele suferințe, împărțită cu sfînta tană a comunicării. A fost înmormîntată ieri, Marți, 4 Iulie n. la ora 3 d. a. în cimitierul gr. or. din suburbiul Porța-Turnului.

Convocare. Dnele membre ale „Reuniunii femeilor rom. gr. or. din Făgăraș și jur”, cum și d-nii bărbați de consiliu sunt poțiti a participa la adunarea generală extraordinară ce se va ține Duminecă în 9 Iulie n. la 3 ore p. m. în sala de învățămînt a școlii conf. rom. gr. or. din Făgăraș. Obiectele: 1. Pertractarea demisiunii ce și-a înaintat-o presidentă noastră dna Maria I. Dan, eventual alegerea presidentei și a bărbaților de consiliu. 2. Conferință. — Făgăraș, din ședința comitetului, ținută la 2 Iulie 1905. Eugenia Dr. Torcu, v. presid. Ioan Berescu, secretari.

Sinucidere cu dinamit. Petriarul Adam Weininger din Cincibierici (Păcos) s'a sinucis Duminecă dimineață șezînd pe cartuș de dinamit și dîndu-le foc. Puterea exploziei a rupt trupul în mulțime de bucăți.

Sfîntire de stég. Reuniunea română de cîntări și muzică din Rașita-montană aranjază sîrbări frumoșe în 16 Iulie n. c. d. n. înșușitorul sfîntirii stégului. Vor participa mai multe reuniuni de cîntări.

Concert în Sîlște. Concertul dat Duminecă de dl tenorist din București Ștefanescu, cu concursul domnișorei Delia Olariu în frunța comunei Sîlște, a avut succes desăvîrșit. Sala școlii din Sîlște a fost plină de public românesc, care a aplaudat cu frenesie toate punctele de program, executate cu simțămînt și măiestrie, și cele mai multe din ele au trebuit să fie repetate, la insistențele publicului. Acompaniarea la pian a făcut-o dna Minerva Dr. Brode, binecunoscută ca măestră în a'le pianului. Raport în numărul viitoriu.

Explosie — cu 450 de victime. Ziarele din Londra publică telegrame din Le-caterinoslav, de cuprînsu că în oțele de cărbuni de la Mak-jovka (Rusia) s'a întîmplat Sîmbătă o puternică explozie de gazuri, de la care au luat foc toate tarnele. Patrusutecincizeci de lucrători au căzut victime jurișei catastrofe.

Luni dimineața torpilorul rusec a și încercat să pătrundă în port, dar crucișatorul „Elisaveta“ l'a avertizat cu trei pușcături de tun, să nu se apropie. Torpilorul a stat pe loc, apoi după ore-care timp de cugetare s'a reîntors la vasul „Potemkin“ și amândouă au plecat apoi spre nord, fără a fi căpătat proviantul cerut. „Potemkin“ are peste 40 guri de foc, tunuri de calibru mare, cari bat la 30 chilometri. Se bănuiește, că capul resvrătiților, *Mastucenco*, nu e Rus ci Japonez. El răspundea cu tăcerea la întrebările ce i se puneau, zicea numai „riet“ — Statută dină, expresiunea fetei aduce cu a Japonezilor, — spune o telegramă din Constantinopol dte 3 Iulie.

Nr. 291 1905.

[133] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei Drâmbariu, protopresbiteratul Alba Iulia, se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în cîla B. pentru întregirea de la stat a venitelor preoțești.

Concurenții, — cari trebuie să fie absolulți de gimnasiu — își vor înainta petițiunile, cu toate documentele recerute, subsemnatului oficiu, în termenul susindicat, fiind datori a se prezenta în biserică, conform prescrierilor regulamentare, pentru a cânta respective a celebra și a cuvînta.

Oficiul protopresbiterat gr. or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Alba-Iulia, 10 Iunie 1905.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

[136] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele mai jos indicate din protopresbiteratul Branului, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Codlea**, salariu 600 cor., 100 cor. bani de cuartir, lemnele de foc și $\frac{1}{4}$ jug. pământ.

2. **Vulcan**, salariu 600 cor., 50 cor. relut de cuartir, lemnele de foc și $\frac{1}{4}$ jug. pământ.

3. **Pocana Mărului**, salariu 600 cor., 60 cor. relut de cuartir, 12 pro $\frac{1}{4}$ jug. pământ, lemne de foc 2 orgii.

4. **Cheia**, salariu 480 cor., restul până la 600 cor. se va acoperi sau din ajutoriul de la stat sau din fondurile arhidieceșane, cuartir liber, lemnele de încălzit și $\frac{1}{4}$ jug. pământ.

De la concurenți se cere, ca pe lângă calificarea prescrișă să fie buni cântăreți și să aibă abilitatea de a conduce un cor, eventual a ține și strană.

Cuincuenalele se vor computa numai de la instituirea definitivă a respectivului învățătoriu.

Învățătorii instituiți la aceste posturi sunt datori a cânta în Dumineci și sărbători cu copii în biserică.

În conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Zernecki, în 18 Iunie 1905.

Oficiul protopresbiterat al Branului

Ioan Dan
adm. prot.

Nr. 713 1905.

[135] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele mai jos semnate din protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Agnita**, cu salariu de 600 cor., de la comuna politică 150 cor., din repartitie 450 cor., grădină, cuartir și lemne.

2. **Alțina**, cu salariu 600 cor., 300 de la stat și 300 cor. din repartitie, grădină, cuartir și lemne de foc.

3. **Bărgăș**, cu salariu de 600 cor. din repartitie de la popor, grădină, cuartir și lemne de foc.

4. **Ighișdorful-român**, cu salariu de 600 cor., din repartitie, grădină, cuartir și lemne de foc.

5. **Noorichiu**, cu salariu de 600 cor., de la regim 120 eventual 300 cor., din fondul bisericeii și repartitie 300 cor., grădină, cuartir și lemne de foc.

6. **Ruja**, cu salariu de 600 cor., din repartitie, grădină, cuartir și lemne de foc.

7. **Vecer**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, grădină, cuartir și lemne de foc.

8. **Verd**, cu salariu de 600 cor., de la comuna politică 140 cor., din fondul bisericeii 160 cor., din repartitie 300 cor., cuartir, grădină și lemne de foc.

9. **Sulumberg**, cu salariu de 600 cor., din fondul bisericeii 200 cor., din repartitie 400 cor., grădină, cuartir și lemne de foc.

Cuincuenalele se vor computa numai de la instituirea definitivă a respectivului învățătoriu.

Concurenții au să se așternă rugărilor instruite conform normelor din vîgore în termenul de sus subsemnatului oficiu protopresbiterat și a se prezenta înainte de alegere poporului în biserică pentru ași arăta dexteritatea în tipic și cântări.

Învățătorii instituiți în posturile mai sus indicate sunt datori a cânta Dumineca și sărbătore a copii în biserică, ear' în comuna Ighișdorful român a presta și servicii cantonale, și la însărcinarea comitetului parohial a cultiva și grădina de pomărit.

Bendorf, în 15 Iunie 1905.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Agnita.

Nicolae Gavrea
adm. prot.

Nr. 558 1905.

[134] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh clasa primă din Cernatul-inferior cu filiile Căntășorheiu, Cernatul-superior, Dalnic, Marcoșfalău, Moacă, Eresztvény Besenyő, Ikaľalu și Lăczfalău, în protopresbiteratul Treiscaune, prin acesta se descrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în ziarul oficios „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cîla B. pentru întregirea venitelor de la stat.

Concurenții au să așterne cererile conform normelor în vîgore subsemnatului oficiu protopresbiterat, și au să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătore în biserică din comuna materă spre a cânta, respective a celebra și cuvînta.

Brețcu (Bereczk), 30 Maiu 1905.

În conțelegere cu comitetul parohial.
Oficiul protopresbiterat gr. or. al Treiscaunelor.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 503 1905.

[132] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante învățătoresci de la comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Lupșa se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Mogoș Valea Barnei**, salariu 600 cor., anume 360 cor. de la popor și 240 cor. ajut votat de la stat, locuința în edificiul școlii și lemnele trebuincioșe de foc.

2. **Muncel**, salariu 600 cor., de la popor 400 cor., ajutorul statului 120 cor. și din fondul bisericeii 80 cor.; locuința în edificiul școlii și lemne de foc.

3. **Ocolișul mare**, salariu 600 cor., solvit din repartitie și cassa bisericeii, locuința în edificiul școlii și lemnele de foc.

La casă învățătorul va putea înființa cu adulții cor bisericesc, va primi de la comitet o deosebită remunerație și pentru cor.

4. **Runc** cu filia **Luncalargă**, salariu 600 cor. de la popor, locuința corespunzătoare în edificiul școlii și lemne de foc.

Cuincuenalul la toate posturile se solvește numai după anii serviți în respectiva comună ca definitiv.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi să se înainteze cererile înscrise conform normelor în vîgore subscrinului oficiu — în termenul deschis.

Ofenbaia, 14 Iunie 1905.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Lupșei în conțelegere cu comitetele parohiale conernente.

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 306 1905.

[124] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători, în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Alba-Iulia se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Acmariu**, salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne de foc.

2. **Cetea**, postul al doilea, cu salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne de foc.

3. **Ciugudiu**, cu salariu de 600 cor. din locul școlii și repartitiune, cuartir și lemne de foc.

4. **Măgina**, cu salariu de 600 cor., plătit înainte din cassa bisericeii, în rate lunare, cuartir și lemne de foc.

5. **Păcliș**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne de foc.

6. **Stremțiu**, postul al doilea, cu salariu de 600 cor. (300 cor. de la stat, ear' 300 cor. din repartitie), cuartir și lemne de foc.

7. **Tăuțiu**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne de foc.

Cei ce doresc a ocupa vre-unul din aceste posturi să se așterne cererile lor compuse conform normelor din vîgore, la subsemnatul oficiu, — în termenul indicat, — îndatorăți fiind cei odată instituiți de a conduce elevii la biserică în Dumineci și sărbători și a cânta cu ei la sfînta liturgie.

Cuincuenalele se vor computa numai după serviciu de 5 ani de la ziua alegerii.

Oficiul protopresbiterat în conțelegere cu comitetele parohiale locale.
Alba Iulia, 13 Iunie 1905.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

A apărut:

Poveștile în educația școlară

de **Dr. Petru Șpan**. — Prețul 2 cor. plus 10 fileri porto.

Librăria arhidieceșană.

Nr. 507.

[130] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele mai jos indicate, în protopresbiteratul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Cărpiniș**, 2 posturi cu salariu de câte 600 cor., relut de cuartir 40 cor. și 2 stângini de lemne ori relut 24 cor.

2. **Poiana**, 1 post cu salariu anual pe 600 cor. și 140 cor. relut de cuartir și de grădină.

3. **Tau**, 1 post cu salariu de 600 cor., solvibil în 3 rate: la 29 Octobrie, 16 Ianuarie și la finea anului școlar, grădină și cuartir în edificiul școlar.

Reflecții la aceste posturi au să se așternă suplicile lor instruite conform normelor în vîgore la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termenul deschis avînd a se prezenta înainte de alegere în biserică spre ași arăta dexteritatea în cântări. Intru cât pe tenții ar reflecta la cuincuenalii și după anii serviți la alte școle au să se arete dorința în suplicile lor spre a se pronunța sinodul electoral în cauză.

Oficiul protopresbiterat gr. or. rom. al tractului Mercurea în conțelegere cu comite tele parohiale conernente.

Mercurea, 13 Iunie 1905.

Avr. S. Pecurariu
protopresbiter.

A eșit de sub tipariu în **Tipografia arhidieceșană**:

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: Rînduēla Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmōsele, Sfetilnele și altele.

Prețul unui exemplariu legat simplu **1-60 cor.**, legat în piele cu copcii galbene **3-20 cor.** plus porto postal **30 bani**.

Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei arhidieceșane.

— Efectuirea se face în 24 zile. —

Icone sfinte pentru Iconostase

(tetrapode) pictate pe tinichea, mărimea 26/32 cm.

Grupa I.

Sf. George, Sf. Ilie, Cuvioșă Paraschiva, Sf. Dumitru, Sf. Erarch Nicolae.

Prețul: simple 6-50, fine 10, f. fine 13-50 cor. bucata.

Grupa II.

Botezul Domnului, SS. Apostoli Petru și Pavel, Constantin și Elena, SS. Arch. Mihail și Gavriil.

Prețul: simple 7, fine 10, tōrte fine 14 cor. bucata.

Grupa III.

Tăierea împrejur, Intimpinarea Domnului, Erarhii Vasile, Grigorie și Ioan, Intrarea în Ierusalim, Invierea Domnului, Înălțarea Domnului, Dumineca tuturor sfinților, Nașterea sfîntului Ioan Botezătorul, Schimbarea la față, Adormirea Maicei Domnului, Nașterea Maicei Domnului, Nașterea Domnului.

Prețul: simple 9-50, fine 13-50, f. fine 19 cor. bucata.

Librăria arhidieceșană.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

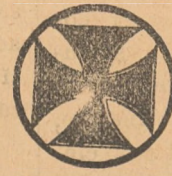
Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bóle

Nu e mijloc secret

pe lângă garanție.

da împrejurărei, că acest vechi de 20 ani.

aparatură vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sîngelui, anemie, amețeli, tîuituri de ureche, bătăie de inimă, sgîrciuri de inimă, asma, auzul greu, sgîrciuri de stomac, lipsa poftei de mîncare, răceală la mîni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sîngelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pōte examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deore-ce „Ciasul-Volta” atît în Germania cît și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe cînd aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi.

Prețul aparatului mare e cor. 6. — folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi [2] 142 de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4. — folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espedite din centru și locul de vîndare pentru țără și strălînătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,

V., strada Vadász 42/V
colțul strada Kálmán.